

de eigen visie en finaliteit tot gevolg. Een dergelijke herstelgerichte invulling van het forensisch welzijnswerk bekrachtigt het interveniëren op individueel, persoonsgerichte niveau met het oog op het bestendigen van de maatschappelijke orde. Herstelgericht werken fungeert zo als slot op de deur voor het kritisch bevragen van de probleemconstructies van criminaliteit op maatschappelijk niveau. Wanneer het forensisch welzijnswerk werkelijk zijn oog wenst te behouden op de probleemconstructies van criminaliteit op maatschappelijk niveau en de slagkracht van de welzijnsbenadering van criminaliteit ten aanzien van de gangbare justitiële logica wenst te behouden of zelfs te verhogen, lijkt het implementeren van het herstelgericht werken in het forensisch en algemeen welzijnswerk *exclusief* de explicitering en radicalisering van herstelrechtelijke principes niet alleen een slag in het water maar een gemiste kans!

Literatuur

Beleidsbrief Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (2007) *Beleidsprioriteiten 2007-2008*, Vlaams Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin de heer Steven Vanackere, 30 oktober 2007, stuk 1405, nr. 1.

BOUVERNE-DE BIE, M. (2002) 'Historische en actuele ontwikkelingen in de relatie tussen strafuitvoering en hulpverlening' In M. BOUVERNE-DE BIE, K. KLOECK, W. MEYVIS, R. ROOSE en J. VANACKER (red) *Handboek Forensisch Welzijnswerk*, Gent: Academie Press, 275-300.

CLAES, B. en DUERLOO, W. (2008) 'Vertalers en bewakers van herstel in de gevangenis', *Fatik*, jg. 26 (119), 25-30.

NUYTS, K. (2007) 'Herstelgericht forensisch welzijnswerk' In Suggnomè vzw, 'Op zoek naar gerechtigheid... De Waarheids- en Verzoeningscommissie van Zuid-Afrika', *Nieuwsbrief Suggnomè*, 8 (3), 39-40.

PONSAERS, P. (1997) 'Terug naar de orde van de dag...', *Panopticon*, 18 (6), 537-542.

ROOSE, R. en BOUVERNE-DE BIE, M. (2008), 'Forensisch welzijnswerk: meer dan humane detentie!', *Panopticon*, 2, 1-5.

Steunpunt Algemeen Welzijnswerk (2008a) *Uitgangspunten van het herstelgericht forensisch*

welzijnswerk, onuitgegeven concepttekst, Berchem: Steunpunt, mei 2008.

Steunpunt Algemeen Welzijnswerk (2008b) *Nieuwsbrief juli – augustus*, Berchem: Steunpunt, augustus 2008. (www.steunpunt.be/_steunpunt/e-zine/200808.htm)

VANDER BEKEN, T., FLAVEAU, A. en BOUVERNE-DE BIE, M. (2002) 'Strafrechtstheorie en welzijnswerk' In M. BOUVERNE-DE BIE, K. KLOECK, W. MEYVIS, R. ROOSE en J. VANACKER (red) *Handboek Forensisch Welzijnswerk*, Gent: Academie Press, 3-36.

VAN GARSSE, L. (2007), 'Bemiddeling daagt forensisch welzijnswerk uit', *Alert*, 33 (4), 55-67.

Vlaamse Overheid (2007), Fod Justitie, DG UVSM, *Gezamenlijk bijkomend implementatieplan Vlaamse Gemeenschap - Justitie betreffende het Vlaamse Strategische Plan 'Hulp en Dienstverlening aan Gedetineerden'*, 15 januari 2007.

Bart Claes*

RUBRIEK JEUGDBESCHERMING EN BIJZONDERE JEUGDZORG

DE UNIE VAN JEUGDADVOCATEN

1. Ontstaan van de Unie van Jeugdadvocaten

De Unie van Jeugdadvocaten is ontstaan uit de commissie jeugdadvocaten van de Orde van Vlaamse Balies (OVb). Deze commissie bestaat uit advocaten van alle Vlaamse balies, die gespecialiseerd zijn in het jeugdrecht en die in veel gevallen ook aan hun balie verantwoordelijk zijn voor de organisatie van de jeugdpermanentie.

De commissie jeugdadvocaten ligt aan de basis van de bijzondere opleiding jeugdrecht, die gedurende drie opeenvolgende jaren werd georganiseerd, en die ondertussen heeft geleid tot een accreditatie voor meer dan 400 jeugdadvocaten. Op initiatief van de commissie werd op 7 december 2005 de OVb-richtlijn aangenomen, waarbij de jeugdpermanentie moet worden samengesteld uit advocaten die deze opleiding hebben

* Wetenschappelijk medewerker (FWO), vakgroep Criminologie, Faculteit Recht en Criminologie, Vrije Universiteit Brussel (VUB) (bart.claes@vub.ac.be).

gevolgd of die zich verbinden deze opleiding te volgen.

De vaststelling is dat lang niet alle balies de richtlijn van OVB volgen, zodanig dat niet overal een zelfde kwaliteit van rechtsbijstand aan minderjarigen wordt geboden. Het is dan ook aangegeven dat één en ander wettelijk wordt vastgelegd. Bovendien is het zo dat niet alleen de rechtsbijstand moet verbeteren, de minderjarige moet ook toegang krijgen tot de rechter en het spreekrecht (hoorrecht) dient te worden veralgemeend.

Om van al deze punten werk te maken hebben de leden van de commissie jeugdrecht van OVB de vzw Unie van Jeugdadvocaten opgericht.

2. De prioriteiten van de Unie

2.1. *Het verbeteren van de kwaliteit van de juridische dienstverlening*

Minderjarigen die voor de rechtbank moeten (of willen) verschijnen moeten worden bijgestaan door gespecialiseerde advocaten. Daarbij volstaat het niet alleen voldoende kennis te hebben van het jeugdrecht of van de rechten van het kind, het is ook noodzakelijk dat de gespecialiseerde jeugdadvocaat het standpunt van zijn cliënt, de jongere, of het kind, zo goed mogelijk kan vertolken tegenover de rechter. Dat houdt in dat de jeugdadvocaat moet kunnen communiceren met kinderen, kennis heeft van de ontwikkeling van het kind, en van de levensomstandigheden waarin kinderen opgroeien.

De jeugdadvocaat is derhalve niet alleen juridisch geschoold, maar heeft ook kennis van de (ontwikkelings-)psychologie, de pedagogiek, de criminologie, het sociaal werk en de jeugdhulpverlening.

De Unie van Jeugdadvocaten ondersteunt de wetgevende initiatieven m.b.t. advocaten voor minderjarigen. Telkens wanneer er voor een minderjarige een advocaat wordt aangesteld, moet het een gekwalificeerde advocaat zijn, een advocaat die kwaliteitsvol is opgeleid.

De Unie is van oordeel dat de Orde van Vlaamse Balies deze opleiding verder kan organiseren en zelf ook verder dient in te staan voor het toekennen van het certificaat van jeugdadvocaat. Zij zal

er uiteraard haar verdere medewerking aan verlenen.

In afwachting van deze wettelijke regeling, dient de OVB-richtlijn van 2005 te worden veralgemeend, zodanig dat de jeugdpermanenties alleen kunnen worden samengesteld uit mensen die de bijzondere opleiding in het jeugdrecht hebben gevolgd.

De Unie van Jeugdadvocaten wil dat de juridische dienstverlening aan minderjarigen wordt verbeterd en versterkt. Zij zal een adviesfunctie uitbouwen via de bestaande jeugdpermanenties en via haar eigen website www.jeugdadvocaat.be.

Het moet mogelijk zijn dat er in elk gerechtelijk arrondissement in het kader van de jeugdpermanentie een juridisch advies wordt gegeven aan kinderen en jongeren, die zich aanmelden.

Via de website kunnen jongeren in contact gebracht worden met een jeugdadvocaat van hun eigen arrondissement, waar zij juridisch advies willen krijgen.

Het aanbod moet complementair zijn met de bestaande jeugdadviesverlening. De Unie is geen ombudsdienst. De Unie is geen kindertelefoon. De Unie doet niet aan on-line hulpverlening. De Unie is geen ondersteuningsstructuur voor de bijzondere jeugdzorg. Waar nodig zal er telkens worden doorverwezen naar de voor de minderjarige meest adequate tussenkomst. De Unie is er wel voor minderjarigen die concrete juridische vragen hebben, bijvoorbeeld in het kader van een procedure.

Een minderjarige die wordt opgeroepen om gehoord te worden in een procedure ouderlijk gezag, kan bij de Unie zeer concreet antwoord krijgen over de manier waarop zo een gesprek met de jeugdrechter of de kortgedingrechter verloopt, de vraag wat hij best wel of niet kan vertellen bij de rechter, de vraag of wat hij heeft verteld ook aan zijn ouders zal worden meegedeeld, ...

De minderjarige kan met dergelijke vragen terecht op de jeugdpermanentie. De minderjarige kan dezelfde vragen ook stellen via de website, waarbij hij dan zal worden doorverwezen naar een advocaat van zijn arrondissement, die, als specialist terzake, perfect moet weten bij welke rechter de minderjarige zal komen en hoe deze rechter, heel specifiek, met minderjarigen

omgaat en zal rapporteren in het PV. van verhoor. Op de vraag of een minderjarige van 15 seksueel contact kan hebben met een vriend van 14, daar kunnen diverse instanties op antwoorden. Ook de jeugdadvoocaat. Maar dat is niet de prioriteit. De Unie zal zich vooral concentreren op zeer concrete adviezen in het kader van bestaande of op te starten procedures.

De Unie van Jeugdadvocaten probeert om haar website ook op dat punt zo snel mogelijk operationeel te maken.

2.2. Het verbeteren van de rechtspositie van de minderjarige

De Unie van Jeugdadvocaten steunt de wetsontwerpen, die reeds in 2002 door de Senaat werden goedgekeurd, overgezonden werden naar de Kamer van Volksvertegenwoordigers, alwaar ze eerder, na de ontbinding van de kamers, van nietigheid werden opgeheven.

Het betreft het wetsontwerp tot instelling van advocaten voor minderjarigen, waarover eerder al sprake, het wetsontwerp tot wijziging van verschillende bepalingen over het recht van minderjarigen om door de rechter te worden gehoord, en het wetsontwerp betreffende het recht van minderjarigen op toegang tot de rechter.

Recente wetsvoorstellen die vaak een hereneming of een aanpassing zijn van eerder ingediende voorstellen, zijn:

- wetsvoorstel betreffende het recht van minderjarigen op toegang tot de rechter en tot instelling van jeugdadvocaten voor minderjarigen, 3 juli 2008, Senaat, ingediend door Martine Taelman en Sabine de Béthune.
- wetsvoorstel betreffende het recht van minderjarigen op toegang tot de rechter en tot instelling van jeugdadvocaten voor minderjarigen, 27 januari 2009, Kamer van Volksvertegenwoordigers, ingediend door Sabien Lahaye-Battheu en Carina Van Cauter.

De Unie van Jeugdadvocaten steunt de initiatieven die het spreekrecht van minderjarigen verbeteren en een zelfstandige toegang van de minderjarige naar de rechtbank mogelijk maken. Ze is bereid om ook juridisch-technisch mee te werken aan de totstandkoming van nieuw wetgevend werk ter zake.

De rechtspositie van de minderjarige wordt pas echt verbeterd wanneer de minderjarige effectief kennis heeft van zijn rechten.

De Unie van Jeugdadvocaten biedt zijn know-how aan aan de jeugd- en onderwijssector om kinderrechten ook dichterbij kinderen te brengen.

Het initiatief "advocaat in de school" moet veel meer dan nu inspelen op de concrete rechtsvragen van kinderen en jongeren. De Unie zal zijn leden aansporen om actief mee te werken aan het initiatief van "advocaat in de school".

2.3. Onderlinge ondersteuning

De Unie van Jeugdadvocaten zal voor zijn eigen leden een elektronische communicatie organiseren, waarbij alle nieuwe regelgeving met betrekking tot minderjarigen zal worden kenbaar gemaakt, in de mate van het mogelijke besproken en becommentarieerd, zodat er een permanente bijscholing mogelijk is.

Verder zal er ook onderling informatie worden uitgewisseld, en interessante rechtspraak worden doorgespeeld, zodat de rechten van minderjarigen op de meest kwaliteitsvolle manier kunnen worden behartigd.

In de mate dat het budgettair mogelijk is zal de Unie van Jeugdadvocaten ook het voeren van principiële procedures ondersteunen, zoals bijvoorbeeld een procedure bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

2.4. Overleg en beleidsvorming

De Unie van Jeugdadvocaten zal aanwezig zijn op fora, studiedagen, vormingssessies. Zij zal standpunten innemen ten aanzien van belangrijke wetgevende initiatieven en maatschappelijke gebeurtenissen.

De Unie van Jeugdadvocaten wil ook een structureel overleg met andere beroepsgroepen die met kinderen en jongeren werken zoals de magistratuur, de kinder- en jeugdpsychiatrie, de jeugdhulpverlening, het jeugdwerk.

Geert Decock*

* Geert Decock is lid van de deelredactie Jeugdbescherming en bijzondere jeugdzorg en voorzitter van de Unie.